EXTREMS, UNA VISIÓ PICTÒRICA DE LES PERIFÈRIES METROPOLITANES

PRESENTACIÓ I CONTEXT DEL TEMA

Es diu Bernat Barris i pinta paisatges dels marges urbans... El paisatge pictòric és un gènere amb una àmplia trajectòria. Subjecte en els seus inicis a una suposada modèstia enfront a altres assumptes de major calat representatiu i per tant, la seva funció subordinada a escenes religioses, mitològiques o al·legòriques, no adquirirà protagonisme propi fins al segle XIX, quan se li atorga un reconeixement oficial i definitiu com a categoria. Si abans el paisatge en el quadre, era allò que es veia en un segon terme, a partir d'aquest punt important d'inflexió, esdevindrà protagonista, un camp artístic d'experimentació tècnica, de reflexió, de projecció d'idees pròpies de l'artista i també representatiu dels nostres entorns naturals. Qui no s'ha deixat seduir pel plaer de la contemplació davant la poderosa infinitud de la natura? Qui no ha sentit davant d'un paisatge la immensitat de la seva grandesa o una emoció molt fonda? Sembla que aquestes paraules sols ens evoquin a recordar paisatges tipificats com a idíl·lics o idealitzats per l'home, però cal no perdre de vista que la pintura de paisatge plasma també indrets concrets d'orografies, siguin com siguin.

Els paisatges que han enamorat a l'artista que es presenta, són uns altres. Les pintures de Bernat Barris ens transporten cap a entorns paisatgístics propers i quotidians, situats al contorn metropolità, en els quals transitem quasi sense saber de la seva existència, que s'esfilagarsen, perquè comencen quan acaba el teixit urbà de les grans ciutats, absents de grandiloqüència, no són escenaris urbanístics típics, són llocs residuals que acullen infraestructures necessàries pel desenvolupament del nostre dia a dia i alhora resulten ser producte del fet diari i d'allò que les seves necessitats ciutadanes han creat en el nostre entorn pròxim.

En la nova societat postmoderna, la consolidació de les grans estructures urbanes i la seva expansió cap als voltants, ha formalitzat la visió d'una nova cultura de l'home en referència al territori, donant naixement en paral·lel a nous referents paisatgístics i lectures alternatives d'aquests recents espais. Gràcies a les perifèries les ciutats grans s'han pogut expandir i si bé des del punt de vista urbanístic hem presenciat resolucions novadores i brillants envers d'aquests perímetres, al mateix temps han servit de "ghetto" per a la segregació social, consolidant-se com a llocs de difícil accés, parcialment urbanitzats, amb desplaçaments complicats, llocs plens de carències i especialment, amb poca preocupació paisatgística. Tot i així, no s'ha de considerar la perifèria com un espai sense identitat.

CARTOGRAFÍA PAISATGÍSTICA: QUÈ PINTA BERNAT BARRIS?

Polígons industrials plens d'iconografies simbòliques de la seva producció, vies fèrries, aqüeductes viaris, murs de contenció, espais públics sense estratègia en la seva trama urbanística, polígons de vivenda massiva o infravivendes, camins secundaris que articulen i comuniquen zones marginals i espais naturals secundaris tacats d' elements característics de caire urbà i producte dels "èxits" de la industrialització massificada i entre tot això, vianrays de torres elèctriques d'alta tensió que traçant sinuosos recorreguts busquen perdre's més enllà de l'horitzó. Aquests són el paisatges narrats per Bernat Barris.

En totes aquestes escenografies, les quals ha consolidat dins el seu temari paisatgístic, la presencia humana hi és latent i perceptible, ha deixat visible el seu rastre, però la imatge física de l'home pictòricament n'és absent totalment. Alguna màquina de caràcter industrial, aturada en un impàs qualsevol del seu funcionament, també resta a l'espera de ser altrament posada en marxa. Mentre contemplem el silenci de l'escena, sucumbim a la bellesa d'aquests indrets representats en els seus quadres. Són uns paisatges "trobats", no sempre habituals ni tipics, d'un equilibri serè, quelcom inquietant, que ens evoquen a una vessant nostàlgica, a la soledat pintada des d'una certa herència romàntica.

L'OBRA: ESTIL I CARACTERÍSTIQUES TÈCNIQUES

La visió de les perifèries que ens presenta l'autor, es mostren mitjançant àmplies, austeres i estudiades composicions, complementades a voltes per perspectives que ens passegen pels diferents plans de profunditat de la representació, poblats d'elements que es van repartint successivament en la configuración de l'escena. Amb bons efectes de llum -cal fer especial menció de la seva aplicació als celatges-, la pell de la forma en general, s'harmonitza amb una paleta de sobrietat. Els quadres s'endinsen a la recerca d'un realisme clàssic contemporani. És una pintura que aplica voluntat de simplificació, figurativa, però no acadèmica.

Els elements i objectes que composen els paisatges, es despullen en busca de la seva essència. Edificacions de tipologies diverses, borals viaris, pilars i ponts, entrevies, parets subsidiàries, tanques permanents o improvisades...i entre tot plegat espais erms, limitats per marges colonitzats per matolls múltiples força salvatges, que comparteixen el terreny amb arbres de capçanes ben poblades o segons temporada, gairebé transparents per l'absència de fulles. A l'horitzó les suaus carenes de serralades interiors, banyades de tonalitats fredes producte de l'atmosfera lluminyana, s'enllacen amb l'amplitud del cel gens descuidat, on la calidesa dels grocs, tot jugant entre els núvols, es tinta gradualment de blaus delicats en les clarianes. La configuració de tot plegat és d'un realisme palpitant propi dels entorns metropolitans escollits, paisatges carregats de realitat, sincers, senzills en aparença, però mai desproveïts de la seva pròpia i intensa bellesa natural.

Tècnicament, el quadre es comença amb anotacions ràpides de tocs lluminosos i descriptius, els qual capturen els elements del paisatge d'una forma espontània i vigorosa, que es consolidarà en diverses intervencions posteriors. Els colors es despleguen en els variats suports sobre els que es presenta el treball, d'una manera espontània i directa, amb un domini subtil del cromatisme arrancant diversitat de matisos; els detalls vibren amb desimboltura per la frescor del seu toc degut a la transparència de la pinzellada a l'oli, aplicada amb una continuïtat fluida que podria ser qualificada d'un cert impressionisme.

L'OBJECTIU: UNA MIRADA CRÍTICA I REFLEXIVA A LES PERIFÈRIES URBANES

Per Bernat Barris l'assumpte és molt senzill, en les seves pintures ens convida a observar una realitat quotidiana als voltants de les nostres urbs, o millor dit, la problemàtica del paisatge en els processos de dispersió urbana. Es tracta de posar davant la mirada de l'espectador, la captació d'una versemblança que no sempre mirem o volem mirar o sabem veure, perquè els retalls de paisatge que ens mostra en la seva obra, s'ubiquen en àmbits o perímetres que no tenim codificats com a "bonics", els marges perifèrics representen la part "pobre" del fet urbà i per tant, aparquen visions idealistes.

L'objectiu és una mirada reflexiva i crítica, que ens permeti pensar sobre la diversitat de paisatges que amb iconografies ben diverses han ampliat els registres del gènere pictòric al llarg del seu recorregut cap a la contemporaneïtat i al mateix temps, apreciar com ha canviat el paisatge de les perifèries urbanístiques en les darreres dècades. Alguns experts en paisatge asseguren que el tractament de les perifèries urbanes és una assignatura pendent. El missatge és que cal tractar amb cura i millorar aquests territoris, un repte de futur fins avui molt poc contemplat en les legislacions sobre el paisatge. Es tracta però d'uns paisatges que han esdevingut quotidians per a milers de persones.

SOBRE L'AUTOR, EL TEMA I L'OBRA: VINCULACIONS SUBJECTIVES

Per altra part, no podem descuidar que qualsevol autor mitjançant la seva producció ens projecta un reflex del seu esperit. Qui pinta aquests quadres ha transitat llargament per aquest paratges, perquè han format part del seu recorregut diari i com a tals, formen part de la seva biografia. Els ha interioritzat tan fortament en el seu imaginari, que des de la seva formació i sensibilitat artística, no li ha costat descobrir-hi una bellesa entranyable. Com a resultat l'obra pictòrica de Bernat Barris no deixa indiferent a l'espectador, commou i transmet sentiments.

La vinculació del paisatge i la societat és un tema que permet un important anàlisi en molts i diversos aspectes conceptuals. Enfocar-lo des de la perspectiva que ens pertoca en aquest escrit i referint-nos a l'obra de Bernat Barris, significa entendre que el paisatge és una percepció individual y subjectiva. El paisatge en les seves pintures és interpretat segons les seves conviccions, la pintura diu, parla de la seva visió...la pintura, tot i obligar a tenir present l'esmentada subjectivitat, té vida pròpia.

El territori/perifèries/paisatge és una unitat que no es pot separar en l'obra pictòrica que analitzem. Aquesta cartografia representada amb connotacions particulars, s'ha convertit en el mitjà idoni per traslladar vivències personals i transmetre emocions al llenç. Però sobretot significa pel seu autor, un mitjà per a la reflexió personal, un estudi cap a la introspecció i les capacitats artístiques per aprofundir en la recerca de l'experiència en la pura creació.

Dra. Roser Masip Boladeras
Professora de la Facultat de Belles Arts
- Universitat de Barcelona

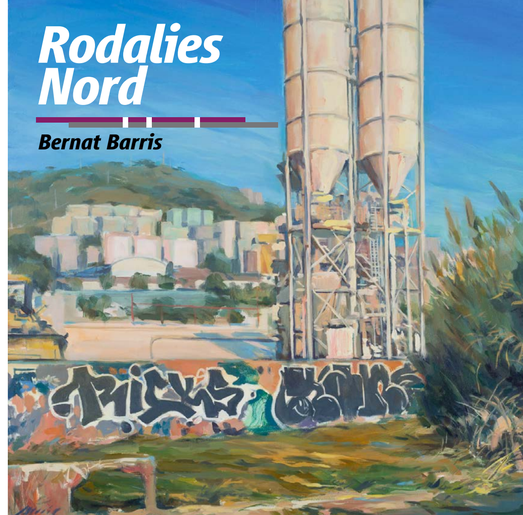

Can Sisteré presenta l'exposició "Rodalies Nord" del jove artista Bernat Barris. Així, el Centre d'Art posa al dia una de les seves missions, que és oferir suport al talent emergent. Barris, després de la llicenciatura en Belles Arts, anys de docència i intens treball pictòric, inicia la seva trajectòria expositiva.

Tot i que va néixer a Barcelona i va passar la seva infància i joventut a Granollers, Bernat té estrets vincles amb la nostra ciutat: el seu avui – Emili Barris Soler, també pintor – va ser un dels membres fundadors del Grup d'Art Els Coloristes. Santa Coloma és una ciutat que coneix, estima i a la qual ara retorna amb la seva obra.

Trobarem fragments amb ambients colomencs en els seus quadres. Apareixen com a fons d'escenari Can Franquesa i Les Oliveres. Li interessen, sobretot, els espais desolats de trànsit on s'hibrida la ciutat amb la natura, als quals només queda un rastre de la nostra acció.

Reprenem amb aquesta mostra l'activitat de Can Sisteré, amb totes les mesures de prevenció de la salut, en uns moments crítics per a la cultura. Tornem a l'acció amb passos proporcionats i prudents, des del compromís amb un sector que necessita el suport de les administracions.

Tant de bo que "Rodalies Nord" sigui una proposta del vostre interès.

Núria Parlon Gil
Alcaldessa de Santa Coloma de Gramenet

Árboles y puentes, 2018
Oli sobre fusta (50 x 60 cm)

Cañas y arbustos bajo el puente, 2018
Oli sobre fusta (120 x 120 cm)

Granollers Centre, 2018. Oli sobre tela (81 x 116 cm)

Huertos y les Oliveres desde el tren, 2018. Oli sobre fusta (40 x 75 cm)

Les Oliveres, 2018. Oli sobre fusta (122 x 240 cm)

La Camp, 2018. Oli sobre fusta (90 x 90 cm)

La Asland, 2018. Oli sobre fusta (181 x 100 cm)

La Camp desde el patio del EMI, 2018. Oli sobre fusta (50 x 120 cm)

Rodalies Nord

Bernat Barris

Del 17 de setembre a l'1 de novembre de 2020

CAN SISTERÉ

CAN SISTERÉ
Centre d'Art Contemporani
Carrer de Sant Carles, s/n
08921 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 93 462 40 44
www.facebook.com/CanSistereSC

Horari:
De dimarts a divendres de 17 a 21 h
Dissabtes d'11 a 13.30 i de 17 a 21 h
Diumenges d'11 a 13.30 h
Dilluns tancat

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet
Santa Coloma Ens Uneix
Diputació Barcelona | Àrea de Cultura